

REDACTIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an ... .. 20 cor.
Pe jumătate an ... .. 10 "
Pe 1 lună ... .. 2 "

N-rii de Duminecă pe au 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Jurământul.

(*) Potrivit învoirii încheiate la 1868 între M. Sa și între Unguri, după împărștiria Dietei la 3 luni, noua Dietă ar trebui chemată la sfat. Să fie însă Dietă nouă, ar trebui să se facă *alegeri noi*, și pentru acest sfârșit până la 11 Aprilie ar trebui să se pună soroc, să se arate adică zilele în cari se vor face noile alegeri.

După toate semnele însă, alegeri nu se vor face în primăvara asta...

Eată durerea frunțașilor unguri din sânul partidelor întovărășite.

Ei tot mai trag însă nedejde, că M. Sa va soroci noile alegeri, deoarece, zic ei, a pus jurământ să cinstească legea, care orânduiește asta.

Baronul Bánffy, care viața sa întreagă a tot nesocotit legi și cuvântul dat, în scri-soarea sa și scrie:

«Întreaga ornăduială din țară, biserică și obște se întemeiază azi pe sfințenia jurământului și pe cinstirea acestuia. Cine sgudue credința în jurământ, acela răstoarnă rânduiala țării, a bisericii și obștei. Cine calcă jurământul, îl pedepsește legea și bunul D-zeu».

Se înțelege: nu poate fi vorba, că M. Sa s'ar abate dela legi și jurământ, ci este o neșă pomenită îndrăzneală că tocmai Bánffy să dăscălească pe M. Sa, care știe el mai bine ce și cum să facă pentru a scăpa țara din ghiarele unor păcătoși ca cei din partidele întovărășite.

Cei cari spun, că M. Sa nu-i dator să pună până la 11 Februarie soroc (termen) pentru noile alegeri, zic așa: M. Sa ar trebui să facă asta numai dacă partidele nu s'ar fi abătut *ele* cele dintâiu dela învoiala încheiată la 1868. Invoiala de atunci dă Maj. Sale drept desăvârșit asupra armatei. Kossuth și ai săi au voit să ciuntească din acest drept, deci nici M. Sa nu-i dator să țină, ce ei au călcat, numai pentru a-i ajută să desăvârșească ceea-ce au urmărit ridicându-se împotriva drepturilor M. Sale.

Știe adică și M. Sa și sfetnicii Săi, că dacă s'ar face acum alegerile, în noua Dietă ar ajunge cam tot cei ce au fost și astfel încurcătura ar începe din nou. Până ce mai amânând alegerile, se vor mai muiă guralivii, acești farizeii și vameși.

Cât privește afacerea cu jurământul, despre care căpeteniile partidelor ungurești scriu și vorbesc într'una, iată ce scrie «Népszava»:

«Domnilor acestora nu li-a venit însă nici odată în minte, să întrebe ce e cu sfințenia jurământului și să se teamă de nimicirea rânduelii în țară, biserică și în cele obștești, când legile sfințite de M. Sa le călcau în picioare zi de zi. Toată vremea cât a stat la cârmă, Bánffy a aruncat la o parte ori ce lege și cărmuirea lui băgase groază în oameni. Cei ce au căr-

muit nainte și după el, n'au fost nici ei mai buni și nu e o singură lege, pe care să n'o fi batjocurit în cel mai mișelesc chip și avem o grămadă de legi, pe cari nu se gândesc să le țină. *Ba ar fi vai de capul ministrilor, cari ar voi să cinstească legea de naționalități».*

Are toată dreptatea!

Domnii din partidele întovărășite se gândesc la legi numai când e vorba să fie apărați — dânșii.

Iată de ce pe noi ne înveselește, când auzim, că domnii aceștia se plâng, că nu se țin legile.

„*Slavisch-romänische Korrespondenz*“ dela 29 Martie aduce un resumat, pe larg, din corespondența ce «Tribuna» a primit din Budapesta (situația guvernului față de naționalități, în fața alegerilor) și publicată în numărul nostru dela 26 c.

Numitul ziar publică de asemenea un resumat despre lupta advocaților români în sânul camerei advocațiale aradane.

Vitam et sanguinem...!

¶ Cetind frumosul articol al dlui Ioan Slavici, intitulat «Moriatur...», mi-am adus aminte de momentul istoric măreț, însuflețitor, puternic ca expansiune de patriotism — așa cum se prezintă el în școale și în manualele istorice ale patriei noastre, pentru a dovedi și provoca în tinerele generații ungare »loialitatea tradițională«, »pentru — dinastie«.

Dar m'am gândit pe urmă și mi-am adus aminte și îmi dau seamă, că cutremurul expansiv al erupțiunii: «*Vitam et sanguinem, moriamur pro rege nostro Maria Teresia!*» nu este a se socoti ca act îndeplinit de nobilimea maghiară, ci istoricului critic i se impune datoria de a judecă, dacă nu mai mult, consecințele unui astfel de moment istoric, pentru a putea aprecia just și fără preocupățiuni, sinceritatea și serioșitatea acelei expansiuni.

Și, în șirul de idei, îmi amintesc de nobilii, cari purtau pe regele *Ladislau* prin corturile cumancelor; și îmi aduc aminte de educația și condițiunile de trai, prin cari nobilimea ungară — astăzi »maghiară« — a pregătit regelui *Ludovic al II-lea* catastrofa dela Mohács și moartea în Csele, — și îmi mai aduc aminte de o moarte năprasnică... și... Și după toate acestea trec în revistă pe actualii »stâlpi« ai tradițiilor de »constituție milenară«, între cari găsesc pe Kossuth Ferencz, care fără legături tradiționale de muncă și câștig prin muncă în această țară, ci numai sub titlul unei imposture parvenitistice ajunge reprezentant al »dorurilor poporului« țării noastre, de care nu-l leagă decât restriștele amintirii isprăvilor tatălui său; pe un Apponyi, a cărui temelie și rost de viață e moștenirea de mari proprietăți, etc. etc. *ejusdem farinae*; și mă întreb cu îndoială: Aceștia

sunt din neamul acela, care își dă sângele și viața pentru patrie și Tron?

Logica răspunde: Nu se poate!

Dar să nu umblăm cu logica, să nu ni-se obiecteze: *Quot capita, tot sententia.*

Să pornim dar cu dovezi, să dovedim cu istoria, că acești saltimbanci politici, acești ciocoi ai patriei noastre nici atunci, în vremea cu care se laudă mai tare, nimic n'au făcut pentru patria noastră Ungaria și pentru Tron!

Era la anul 1741. Zile grele în Europa centrală. Tronul Habsburgic abea e întocmit cu oarecare stabilitate de Carol al VI-lea și amenințător se ridică Friederic cel Mare, genialul rege al Prusiei militarizate, pornind războiul »de 7 ani«.

Cu ochii înlăcrămați, cu pruncul în brațe — acel Iosif II, care a avut prea multă minte și prea puține zile — Maria Terezia, frumoasă ca o arătare, cere ajutorul țării sale moștenite, peste care e stăpână de drept și de fapt, cere ajutorul Ungariei.

»*Vitam et sanguinem!*« răspund înfierbântații strămoși ai lui Andrassy et comp. Și...

Și se formează, pentru a merge în luptă, să-și dea »*Vitam et sanguinem*«, trei regimente românești: Regimentul 31 din Sibiu (la care a slugit și scriitorul acestor rânduri), regimentul 33 din Arad (la care a slugit și murit fratele scriitorului acestor rânduri) și regimentul 37 din Bihor (unde s'a petrecut și omorul dela Aleșd), — *pro patria!*

Și tot în decursul războiului silezian, la anul 1762 se organizează militarmente ținutul românesc al Nasăudului, înființându-se regimentul al doilea de infanteriști români Nr. 17, — care a străbătut vitejește prin 133 crâncene bătălii: acest regiment a fost și în urmă distins prin înaltul ordin de zi Nr. 14 dela 27 August 1851, »pentru statornică perseverare la 1848 în credința jurată (*Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue im Jahre 1848*).*

Și ne mai povestește dl Dr. Bunea, că blăjenii cu cinste au purtat prin foc și fum și sânge și dușmani, steagul, ce modest se pitește în catedrala metropoliei unite, pentru a dovedi, că...

Ca... nobilimea pre-coaliționistă a satisfăcut angajamentului solemn: »*Moriatur pro rege nostro?*...«

Și acum, iubiți cetitori, ce veți mai zice despre îndreptățirea revendicațiilor coaliționiste? Ce vor mai putea crede elevii lui *Varga Ottó* cel anti-»német-wurst«-ist, despre doctrina istorică profesată de pe catedre cu emfază »patriotică?«

Și, în fine, cum stau ciocoi nostri cu afacerea: *Moriatur?*...

*) Ar fi foarte de dorit, ca »Asociațiunea« să întreprindă traducerea și editarea istoriei regimentelor românești. Nu mai puțin se simte nevoia reeditării rapoartelor prefecților nostri din anul 1848 9.

Românii din Sârbia.

De Teodor Filipescu, (Serajevo).

II.

Românii de sud sau după cum îi numim de prezent îndecomun: »Românii macedoneni», sunt acel element cultural din Peninsula Balcanică, care a răspândit cultura între Slavi pe timpul domniei turcești. Dela Macedo-Românii, cari ca chirigii, comercianți și meseriași pe lângă preoții grecești compuneau pe timpul guvernului turcesc elementul cultural, au primit Slavii de sud multe însușiri ale poporului românesc.

Dr. I. Cvijic vorbind despre influența culturii bizantino-române zice: »Cauza acesteia este, pentru că Grecii bizantini sunt elementul cel mai cultural din aceste părți și pentru că ei și mai cu seamă Românii macedoneni au fost până mai înainte comercianți și meseriași».

Românii macedoneni vin cu miie ca lucrători, dulgheri, zidari, brutari, etc. în fiecare primăvară în luna Aprilie în Sârbia, să își câștige pâinea și se întorc la vatra lor (în Macedonia) toamna. Afară de acești Români pribegi, cum am spus mai sus, există în Sârbia câțiva Români macedoneni, încât caracterul tuturor orașelor (ciarșii) din Sârbia l'am putea numi românesc.

Din acești Români de sud se recrutează în mare parte inteligența de acum în Sârbia.

Dr. I. Cvijic zice, că acești Români din Sârbia sunt venetici, pentru că nu vreau să recunoască faptul, că tocmai acest element românesc e chiar baza poporului sârbesc de acum.

Nu e tema noastră de a arăta fapte istorice după C. Ieriček pentru a dovedi aceasta, cum am amintit deja la început și de aceea lăsăm iară să vorbească Dr. I. Cvijic. Acest profesor dela universitatea din Belgrad zice în opul său deja amint la p. CLXXXVIII:

Din toate țările balcanice Sârbia a primit mai mult etnograficește, căci cuprinde o situațiune centrală, până ce Bulgaria și Bosnia au primit mai puțin, pentru că aceste țări au o situațiune periferică.

De aceea se țin în Sârbia mai mult Românii macedoneni orășeni, elementul vechiu cultural al orașelor noastre».

E fapt că Românii macedoneni locuiesc și de prezent în atât număr în Sârbia, că nici un Sârb nu e în stare să o contesteze. Totuși Dr. I. Cvijic nu e în stare de a ne dovedi cumcă toți acești Români sunt venetici. Dr. I. Cvijic știe desigur și despre aceea ce a scris C. Ieriček: »Centrul străvechiu românesc (urumänisches) s'a aflat acolo, unde teritoriul limbistic latin în țările de lângă Dunărea de jos aveă cea mai mare lățime; la sudostul Panoniei, în Moesia de sus, în Dacia ripensis, în partea latină din Dacia mediteranea și în Dardania sau după numirile de acum a teritorilor în Sirmia, în regatul Sârbiei în Bulgaria dunăreană de vest și în vilaetul Cosovo».

Și cum stăm cu Sârbii de prezent din Banat, Bacica și Sirmia? Se poate susține teza sârbească, că ei sunt urmași ai acelor »Rasciani» cari au emigrat în țările ungare sub patriarhul Arsenie Cernoievici (1690), cari după vorba Sârbilor ar fi fost Sârbi? De sigur că nu! În privilegiile și actele ofi-

ciala ale împărtaului Leopold nu se pomeneste poporul sârbesc. Nici țara Rascilor »Rascia» n'a fost sârbească, această țară a purtat de când există, și poartă și în prezent numele »Satari Vlahi» (Vlahul vechiu).

Intr'un document scrie arhiepiscopul sârbesc Gavriilo că e »născut din Satari Vlah sau Rascia... că a renovat vechiul monastir sf. Archangel Mihail și Gavril numit Kavilie în partea staroga Vlahu în an. 1644».

Chiar și întărirea cesarului Leopold I. din 30. Martie 1688, prin care a fost întărit Longin Raici ca metropolit românesc unit în Sirmia zice: »Episcopul Valachorum sive Rascianorum în Sirmio habitantiul».

Cu Arsenie Cernoievici n'au imigrat numai Sârbii (Slavi) ci și Românii (Vlahii). În documentele istorice și actele oficiale nuse află nicăiri numirea »sârbesc», »Sârbii» pentru »Rascianii», ci Vlohii și Vlahii: »Rascinos vulgo Valachos», »Valachicae sau Rascianae gentis», »populos Valachicos sive Rascianos», »Valachi seu Rasciani schismatici» etc.

Numirea »patriarhul sârbesc» și »patriarhia sârbească» pentru capul bisericii gr. orient.-slavone din Carloviț e introdusă abea prin rescriptul preain. din 14 Maiu 1875. Și totuși strigă Sârbii, că noi cerem mănăstirile noastre ca un lucru, la care n'avem nici un drept!

Am putea înșiră încă multe în chestia bisericii ortodoxe neunite și unite din Banat, Sirmia și Croația, care se numește astăzi »sârbească» dar care de facto era mai înainte românească. Cu această chestie ne vom ocupa însă în altă lucrare etnografică, și d'aceia trecem iară la tema noastră de sus.

Trebue acuma să mai amintim numărul Românilor de sud, cari locuiesc de prezent în Sârbia și anume așa, să nu ni să zică că exagerăm în cifre.

În Belgrad se află 500 prăvălii de tot felul cari aparțin numai Românilor macedoneni, a căror număr în capitala Sârbiei e cel puțin 3000 de familii. Prin aceasta va vedea ori-și care, că caracterul acestei capitale sârbești e macedo românesc, și că nu trebue să călătorim la Belgrad pentru a ne convinge despre acest adevăr.

Românii de sud să mai află apoi în Pojarevaț cel puțin 100 familii, în Šabaț cel puțin 100 familii, în Smederevo cel puțin 50 familii, în Craguievaț cel puțin 40 familii, în Niș cel puțin 30 familii, în Valievo până în 40 familii, în Obrenovaț 30 familii, în Vrania sunt toți locuitorii Români.

Românii de sud se află în Palanca 30 familii, în Jagodina 30 familii, în Crușevaț 50 familii, în Paracin 20 familii, în Groisico 10 familii, în Vrania lângă Crușevaț 10 familii, în Piroț 10 familii, în Ciaciac lângă Ujije 15 familii, în Ujiete 10 familii, în Mladenovaț 5 familii și a. m. d. prin toate locurile Sârbiei pe unde trece oare care linie de comunicațiune.

În cât privește numărul total a Românilor, cari locuiesc de prezent în Sârbia și vorbesc românește, putem lua de sigur, că numărul lor face cel puțin a cincea parte din populațiunea Sârbiei. Dacă căutăm, că Sârbia are 25 milioane de locuitori, atunci sunt în Sârbia 500 de mii Români.

Românii cari locuiesc în partea nord-

¹⁾ Stari Vlahi sau Vlahia e vechea Dardania adică teritoriul în care e cuprins sandiacul Novi Pazar, partea sudvestică a Sârbiei și partea spre nord din vilaetul Cosovo.

ostică a Sârbiei, să ocupă mai cu seamă cu agricultura. Acești Români au preoții lor românești, cari citesc slujba în biserică românește din cărți ce sunt scrise cu alfabetul cirilic. Toți cei l'alți Români cari vorbesc în graiul macedo-român nu posed biserici românești.

Deși locuiesc în Sârbia Românii într'un număr atât de mare, n'au căpătat dela guvernul sârbesc din Belgrad dreptul să își înființeze școale românești populare, până ce Sârbii din Turcia, cari nu numără mai mult decât 200 mii, au de prezent două metropolii sârbești una Prizren și una în Usküb (Scopia) și atâtea școli sârbești.

La finea acestei lucrări e bine să mai amintim și pe frații Români din Bulgaria cu toate că nu mai încap în lucrarea de față. Acești Români locuiesc mai cu seamă în colțul între Timok și în apropierea Dunării, apoi prin orașele Bulgariei: Vidin, Rahova, Sofia, Radomir, Ishreț, Vracea, Nicopol, Sistovo, Plevna, Lovcea, Troian, Rusciuc, Biela, Turtucaj, Chemanlar, Curtbunar, puțini în Varna, Dobrici, Provadia și Novoselo.

Românii din Bulgaria se pot împărți după ocupațiune în țărani, păstori și orășeni. Păstori Români din Bulgaria se coboară toamna cu turma lor în șesul de lângă Marița și în câteva șesuri de sub Balcan.

Românii orășeni sunt birtași, chirigi, meseriași (argintari, zidari etc.) și comercianți.

Acești Români sunt de toți apreciați ca oameni stăruitori și ca lucrători bine căutați. Comunele spre vest dela Vidin stau materialmente foarte bine. Portul Românilor din Bulgaria e ca și portul Bulgarilor. În Bulgaria se află de prezent cam vr'o 100 mii de Români.

Saraievo, 9/22 Martie 1906.

Perspective.

— Criza. —

Budapesta, 1 Aprilie.

Luna care va începe astăzi va aduce un mare eveniment pentru țara noastră. În ziua de 11 Aprilie constituația ungurească își va da duhul în mâine creatorului ei: de o parte Coroana de altă parte așa zisa »națiune ungurească», adică acele câteva zecimi de mii de oameni cari pretind a întrupa și reprezintă națiunea, adică douăzeci de milioane de oameni.

Evident aceasta nu a fost decât o minciună. Dar timp de 30 de ani și mai bine ea nu e fost contrazisă în mod serios și astfel în lipsă de probă contrară ea a fost crezută de străinătate, ba chiar acei »reprezentanți» ai națiunii au sfârșit prin a o crede. Așa acuma după timp de o generație ea a fost dată pe față. Dacă parlamentul unguresc ar fi reprezentat într'adevăr toată țara el ar fi avut puterea și autoritatea morală de a valorifica toate aspirațiile naționale. Cine ar fi îndrăznit să ne socotească vrerile sale, cine i-s'ar fi pus împotriva?

Născut din minciună, alimentându-se cu o altă mare minciună, alegerile ungurești, el a trebuit să ajungă timpul, când se va zmulge masca de putere teribilă, de maestoasă autoritate falsă, aerele de gravitate de pe față lui. Acum ea a fost smulsă, și în dosul ei vedem o figură slabă ridiculă și tremurând pentru puterea ce i-se răpește. El a fost o umbră, o spumă frumoasă ce plutea deasupra apelor, fără să se întindă în afunzime.

»Pester Lloyd» de acum câteva zile aduceă veste, că în conziliul de ministri ținut sub președinția M. Sale, subiectul ce s'a discutat nu a fost numai amânarea alegerilor peste termenul legal, ci și alte chestiuni mai importante: Abrogarea actualei legi electorale și impunerea (octroi) a unei noi legi mai drepte bazată pe principiul sufragiului universal.

¹⁾ Naselja srpskih zemalja, Beograd 1902, I. p. XCI.

De prisos să mai comentăm epocala însemnătate a acestei reforme. Impunerea cu forță și cu autoritatea regească a unei noi legi ar fi ultima lovitură ce s'ar aplica actualei constituții goale și scorburoșite.

Când în anii 1867—68 s'au pus temelile fundamentale ale constituției de azi, fruntașii maghiari au ținut să se accentueze cu orice preț, că noua constituție nu a fost decât o continuare a celei vechi, că ea nu a primit dela Coroană, nu este un dar făcut de ea națiunii, ci restabilirea vechei constituții. Se spunea — printr'o ficțiune — că instituția ungurească nu a încetat nici odată, ci a fost totdeauna reală, chiar și sub absolutism.

Și poporul unguresc atât de lezne crezător, atât de primitor pentru orice înșelăciune a primit-o și a crezut-o și pe aceasta.

Dar realitatea nu poate fi înșelată și drapată cu ficțiuni de drept. În realitate constituția dela 1867 nu a fost decât un dar venit dela M. Sa. După cum ea a fost dată, ea tot astfel poate fi luată de coroană.

Și într'adevăr, se pare că ea va fi luată de Coroană, nu pentru totdeauna, ci pentru a fi întoarsă, augmentată și înzestrată cu nouă putere.

De acolo deci ne suride și nonă raza unui viitor mai senin, mai bun, mai drept, după decenii de constituționalism — absolut.

Manifestul regelui.

Nu mai poate fi nici îndoială, că alegerile se vor amâna pe un timp nehotărît. Manifestul regesc este singurul lucru care ocupă de acuma opiniunea publică. Ministrul președinte Fejérváry va pleca la începutul acestei săptămâni la Viena spre a prezintă M. Sale proiectul de manifest al guvernului.

În sânul opoziției se preconizează ideea de a se adresa în ultimul moment un apel către guvern, rugându-l să nu dea M. Sale sfatul de a amâna alegerile.

Manifestul regal va apare săptămâna aceasta, probabil Marți în 4 l. c. El să va publică în monitorul oficial și se va afișa pe străzi.

Szell și Kristóffy.

Despre călătoria lui Coloman Szell la Viena să anunță, că ea nu are decât un caracter privat. Szell nu a solicitat nici o audiență la M. Sa și nici nu a făcut vre-un alt demers în afacerile politice.

Ziarul «Zeit», anunță că ministrul de interne Kristóffy va demisiona în curând nevoind să poarte răspunderea pentru amânarea alegerilor. În locul lui va fi numit Rudnay Béla. Recomandăm rezervă față cu știrea aceasta ca și față de atâtea altele.

«Budapesti Hir.» contra partidului liberal.

În timpul din urmă atacurile presei coaliționiste încetase în contra acestui partid. «Budapesti Hirlap», atacă azi iarăși pe Tisza și pe partidul lui spunând că ei prelungească criza în nădejdea unei noi veniri la putere a acestui partid.

Știri despre alegeri.

Budapesta, 2 Aprilie.

Un ziar litografiat aduce știrea că în zilele acestea Fejérváry va călători la Viena spre a propune M. Sale orânduirea alegerilor.

După Fejérváry se va prezenta ministrul de interne Kristóffy la M. Sa și-i va expune neputința de a să țină alegerile acum. El va arată M. Sale că alegerile acuma ar putea primejdui compromișul dela 1867. O pedecă tehnică va fi faptul, că cele mai multe comitate din țară aflându-se în renitență față de guvern, nu ar executa ordinul acestuia referitor la alegeri. Alte comitate au fost despoiate de autonomia lor prin guvern; acestea deci nu ar fi în stare să execute ordinul lui.

Amânarea alegerilor ar fi o necesitate. Kristóffy va prezenta M. Sale demisiunea sa, iar M. Sa o va primi. El nu va părăsi guvernul spre a se retrage din politică, ci numai spre a putea porni

mare acțiune de agitație în favorul guvernului și al sufragiului universal.

Nu am reprodus știrea aceasta pentru că i-aș da o importanță prea mare. Ea este interesantă pentru faptul că presa coaliției o reproduce și o comentează având aerul de a o crede. Este extrem de interesant faptul, că acuma când amânarea alegerilor a fost hotărâtă într'o mare conferință a cabinetului presidat de M. Sa, acuma când executarea lor este imposibilă lipsind timpul material, când într'un cuvânt toate indiciile contrazic măcar posibilitatea lor, totuși coaliția este gata de a crede astfel de bazme.

Dorința cea pătimașă de a se vede ajungând la putere o face să uite toate piedecile alegerilor și să dea crezare unor știri atât de puțin probabile.

Nu respectul legii, ci dorința aceasta îi face să ceară cu atâtea stăruință ordonarea alegerilor și dacă guvernul le-ar oferi amânarea alegerilor pe un termen numai depărtat decât 11 Aprilie, coaliția ar primi ori când, căci acesta ar fi ultima nădejde de a stăpâni țara.

Călcând însă guvernul această dispoziție a legii nu se va teme de a nesocoti și altele pentru a înlătura definitiv terorismul unei clase și unei clici de interese.

Kossuth despre reforma electorală.

O mică fracțiune a muncitorilor s-a constituit într'un partid socialist creștin. Tendința de a dezrobi pe muncitorii socialiști de supt conducerea evreilor ar fi de sigur laudabilă. Dar muncitorii aceștia nu au nimic creștin afară de nume. În realitate ei nu-s decât elementele aderente politice coaliției din sânul muncitorilor. Ei au declarat că stau pe baza programului partidului kossuthist. Pentru a exclude orice îndoială ei au trimis ieri o deputațiune la Kossuth Ferencz, președintele partidului kossuthist.

În alocuțiunea sa, Kossuth a zis că coaliția și mai ales partidul său cere o lărgire a dreptului electoral. Aceasta bine înțeles cu garanțiile necesare pentru a păstra caracterul național al statului.

Sub cuvintele aceste atât de eufemiste, atât de vagi și nevinovate se ascunde însă aceia *reservatio mentales*, prin care noi naționalitățile vom fi excluse cu desăvârșire dela ori ce drepturi politice în țara aceasta. Fixăm încă odată aceste cuvinte ale dlui Kossuth. Ele arată încă odată în lumină adevărată intențiunile sale, când acum câteva zile ne chemă pe toți Românii printr'un articol în «Budapest» la sinul coaliției binevoitoare tuturor naționalităților.

Ordonanță retrasă.

Ministrul de interne Kristóffy a retras toate ordonanțele referitoare la oprirea adunărilor de popor. Informația aceasta care izvorește din sorginte socialistă «Népszava», ne pare puțin vrednică de crezământ. Căci ea nu ar fi completă decât dacă s'ar retrage și ordonanța atât de nemotivată și brutală dată astă iarnă adunărilor românești. Se știe, că ele au fost interzise în urma campaniei nesăbuite și mincinoase a presei ungurești despre revoluția românească cea din poezii. Oare guvernul va fi retras și această ordonanță? Până la probă contrară nu putem crede aceasta.

Tulburările din București.

Din «Voința Națională» de Sâmbătă:

Inchiderea Universității. Universitatea a fost închisă aseară, din ordinul ministrului instrucțiunii.

Încă de ieri dimineață dl C. Dimitrescu-lăși a făcut cunoscut studenților, că va fi silit să închidă Universitatea dacă studenții se mai întrunesc acolo.

De oarece și în urma acestui avis studenții s'au întrunit ieri după amiază, ministrul a dat ordin să se închidă Universitatea.

Studenții, cari au venit aseară la 8, au găsit ușile închise și un sergent postat la poartă.

De atfel, încă de ieri, după primirea răspunsului dlui Vlădescu, marea majoritate a studenților erau hotărâți să declare greva, până la obținerea unei satisfacții.

Astă noapte studenții au lipit pe ușile de intrare ale Universității, afișe mici cu următorul conținut:

«Frecventarea cursurilor universitare este întreruptă până la obținerea satisfacției complete». Asemenea afișe au fost distribuite și pe strade.

Memoriul studenților. Comitetul studențesc a redactat astă noapte un memoriu, pe care îl va înainta dlui ministru de instrucție.

Memoriul cuprinde, în rezumat, următoarele:

1. Să se stabilească asupra cui cade răzbu-narea măcelului studențesc din piața Teatrului;
2. Depărtarea din Teatru a dlui Al. Davilla, și
3. Făgăduința, că în viitor nu se vor prezenta pe scena Teatrului Național pese străine.

Un nou manifest. Studenții au răspândit azi de dimineață următorul manifest.

Români!

Ne adresăm acelora, cari au aprobat ori s'au solidarizat la mișcarea patrotică studențească.

Studenții n'au gândit să dea naștere la tulburări; ei însă fac apel la sentimentele cele mai sfinte ale adevăraților Români să nu sufere ca o instituțiune de cultură națională să fie pângărită de acela, care de ani de zile e organizatorul tuturor reprezentațiilor franțuzești, pe care le dă putreda elită.

Studenții Universitari. — O nouă solidarizare cu mișcarea studenților. Studențimea universitară din București a primit o telegramă din partea societății «România Jună» din Viena:

«Adânc pătrunși de sfințenia luptei voastre pentru cultura națională românească, studențimea academică română din Viena ridică glas de protest împotriva acelora, cari își bat joc de limba și cultura românească și vă dorește izbândă întru stîrpirea obiceiurilor bolnave, cari împedecă dezvoltarea noastră cinstită națională.

«Înainte fraților! Toți Românii, cari își iubesc neamul sunt cu voi».

La asta s'a răspuns:

«Cu româneștile voastre îndemnuri ne trăim mai tare izbânda și ne simțim înălțați în lupta ce vom duce neîncetat pentru îndreptarea suferințelor rătăcite.

«Să trăiți, fraților, cu gânduri curate și nobile avânturi, și vom merge mereu înainte întru întruparea idealului vostru».

Studențimea universitară română.

Din România.

Intrunire. S'a trimis tuturor fruntașilor români următoarea învitate:

Stimate Domn,

Avem onoarea a vă invita la întrunirea publică ce se va ține în ziua de Luni, 20 Martie, orele 9 seara, în sala *Dacia*, din partea scriitorilor și a celorlalți cărturari români, pentru a dovedi, că dânsii pun mai presus de ori ce deosebiri în vederile lor estetice, interesele superioare ale limbei și literaturii românești, și aplaudând mișcarea tinerimei pentru apărarea acestor interese, reclamă impunerea unui caracter nestrămutat și pronunțat românesc tuturor așezămintelor de cultură, și întregii noastre vieți sociale.

N. Iorga, A. C. Cuza

Procesul tulburărilor dela 13/26

Martie. După lungi dezbateri, tribunalul din București a dat Luni sentința în afacerea tulburărilor ordinii publice dela 13/26 Martie. Inculpații au fost apărați de cei mai buni advocați.

Iată sentința:

Au fost condamnați Ion Ruscescu și Ștefan Niță zis Fani Gaspar la câte 15 zile închisoare corecțională; Florea Ionescu, la 10 zile închisoare; Gh. Pleșoianu, la 50 lei amendă; Petru Stoianof, I. Dumitrescu, N. Constantinescu, Gr. Tănase, Const. Dumitru și Marin Stănescu, la câte 5 zile închisoare; Apostol Beti, Dumitru Vasile, Lazăr Ionescu, Ilie Calisa la câte 5 zile închisoare.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Aprilie 1906.

— **Alegeri sinodale.** Rezultatul alegerilor membrii din cler, de sub Conzistorul aradan pentru sinodul nostru eparchial, este următorul:

Cercul Arad, ales Vasile Beleş, protopop Arad; Chişineu, Dr. Ioan Trailescu, protopop Chişineu; Radna, Procopie Givulescu, protopop Radna; Şiria, Mihail Luca, protopop Şiria; Giula, Roman R. Ciorogariu, director sem. Arad; Boroşineu, George Popoviciu, referent bisericesc Arad; Buteni Ioan Georgia, protopop Buteni; Hălmagiu, Cornel Lazar, protopop Hălmagiu; Timişoara, Dr. Traian Putici, protopop Timişoara; Vinga, Augustin Hamsea, archimandrit; B. Comloş, P. Miulescu protopop, B. Comloş; Lipova Voicu Hamsea, protopop Lipova; Chisetău Gerasim Serb, protopop Belint; Birchiş, Augustin Hamsea, archimandrit în Hodoş-Bodrog.

— **Redactor croat aspru condamnat.** Tribunalul din Zagrab a condamnat pe redactorul Vietoslav Wilder al ziarului «Pocret» la 6 luni temniţă grea şi 3000 cor. amendă pentru că în foaia sa ar fi agitat contra ordinii publice. Acuzatul a apelat.

— **Româncă zeloasă.** Ni se scrie: Cu un zel demn de admirat curieră Doamna Maria Cozma toate ţinuturile locuite de români în scopul de a colecta obiecte de ţesături originale româneşti pe sama expoziţiei ce se va aranja a. c. în Bucureşti. Joi în 29 Martie a. c. pentru a treia oară a fost în Chisetu dimpreună cu Domnişoara Minerva Cozma, unde însoţite de Doamna Elisaveta Faur au colectat şi cumpărat mai multe obiecte ţesături originale. Afară de cele procurate deja, mai sunt în lucrare la femeile din comună încă o mulţime de oprege, câtrinte etc. destinate pentru compunerea unui album — dând totodată femeilor şi lecţiuni spre a cunoaşte modelele române. Mare bucurie a cauzat prin aceasta Doamna şi Domnişoara Cozma femeilor mai sărace din comună, dându-le prilej a câştiga frumoase parale tocmai acum înainte de sărbătorile Sf. Paşti, încât nu sunt în stare a le mulţumi din destul. Bucuria lor şi-au exprimat-o esclamând: «Trăiască Dna şi Domnişoara din Sibiu».

— **Liga internaţională,** ce au întemeiat-o, medicii pentru desfiinţarea războiului, şi-a ţinut adunarea generală în 27/III în Paris, în prezenţa unui public distins din Franţa şi din străinătate. În anul trecut s'au înscris la ligă peste 700 de medici. În anul viitor vor ţine un congres mare internaţional tot la Paris şi vor cere instituirea unui tribunal de pace internaţional.

— **O sinucidere senzaţională.** Nu numai în Vaş dar în întreaga Ungarie a făcut mare senzaţie sinuciderea lui Balkai István, directorul de la puşcăria din Vaş, acel director, care amărâse mult şi zilele martirilor noştri de pe vremea memorandumului. Nenorocitul director a ajuns de obiect în ziare în urma unui proces, în dosul căreia era şi parte romantică: legăturile de prietenie a directorului, cu o damă din Vaş, Balkai, care era obicinuit, în urma puterii lui peste puşcăria din Vaş, ca poruncii lui toţi să se supună şi care nici odată nu suferea nici o contradicţie, voia cu toată vehemenţa să constrângă pe soţia unui bărbat să se închine dragostei lui. Femeia însă în urma purtării directorului a fost nevoită să-l tradeze bărbatului ei, care a dus apoi întreagă afacerea înaintea judecătoriei. S'au ţinut în aceasta afacere trei pertractări, Balkai a improcesuat pe bărbat pentru calomnie, iar avocatul bărbatului l'a improcesuat pe Balkai pentru violarea libertăţii personale. Pertractarea a fost secretă. Zece femei au mărturisit, că Balkai a terorizat pe soţia din chestie, a ameninţat-o cu revolverul, i-a spus că o va ucide, ba martorii mai spusese că el şi lor le-a arătat revolverul cu care a voit să o împuşte. La pertractare martorii numai aşa au voit să fasoneze, dacă Balkai nu va fi de faţă, căci li-e frică de el. Judele a ascultat dorinţa martorilor şi Balkai n'a ştiut de cât conţinutul fasionării. În zădar l-au

făcut atent la urmările sentinţei, el credea orbis, că nu va fi judecat, deoarece ce nu vor îndrăzni să-l judece. Când însă a fost declarat de vinovat, ştiuse sigur că nu va putea încunjură urmările sentinţei, la apărinţă a ascultat liniştit sentinţe în urma căreia a fost judecat la 14 zile închisoare şi 600 coroane amendă în bani.

S-a dus acasă s'a închinat în chilia s'a şi constinta a început a-l muştra pentru faptele lui. Şi-a adus şampanie, ce n'a băut nici odată. Iar după aceasta s'a auzit tunetul unei împuşcături. Glonţul i-a strâns viaţa.

— **Pentre nenorocirii din Ferdinandsberg** au mai colectat dela următorii

Georgiu Roşiu, (Semlac) .	Cor. 1.20
Dela elevii dlui Roşu . . .	» 1.80
» corul vocal	» 1.—
Total	Cor. 4.—

— **4825 cuvinte pe o carte postală.** D. George Rădulescu, subofiţer de administraţie la divizia V de infanterie din Buzău (România) a reuşit, după o muncă grea, să scrie pe o carte postală 4825 cuvinte, tratând despre «Cetatea Neamţului, bătălia dela Braniste două evenimente istorice petrecute între anii 1220--1497.

Văzute cu ochii liberi, cuvintele apar pe cartea postală ca nişte mici punctuleţe negre, aproape invisibile; însă sub acţiunea mărită a lupei, ele sunt perfect citeje. Autorul va trimite această cartă postală la expoziţia naţională.

Actualmente d. sub-ofiţer Rădulescu lucrează la o altă carte postală, în care speră să scrie peste 5500 cuvinte şi pe care de asemenea o va expune la expoziţia naţională.

— **Comande de vapoare române.** Din Londra se telegrafiază, că guvernul român a comandat în Anglia construirea a 8 vase pentru serviciul fluvial al Dunărei. Aceste vase vor fi armate cu tunuri şi iuţelea lor pe oară va fi de 18 mile.

— **Apărarea lui Gapon.** Preotul Gapon, după cum se vesteşte din Londra, publică în foile ruseşti o epistoală deschisă, în care se apără contra acuzatorilor. Intre altele spune următoarele:

— Bani i-am luat din fondul, ce s'a mărit din venitele incuse din publicaţiile mele, şi o parte din bani am dat-o muncitorilor. Întreţinerea mea în Monaco a fost de o scurtă durată. Nemernici nepotincioşi şi surzi, nu vedeţi numai ce se petrece înaintea ochilor voştri. Zuruitul aurului n'a conturbat minţile, dar nu sunteţi capabili de a înţelege un suflet mare, ce se ridică peste toate ispitele şi amăgirile.

— **Rău stăm.** Starea mizerabilă a ţării noastre, unde domniile din frunte nu să interesează de nevoile poporului, ci umblă după cai verzi pe păreţi, o vedem clar din următoarele cifre: În anul 1905 populaţiunea Austriei a crescut cu 300000 suflete; în acelaş an populaţiunea Ungariei a scăzut cu 100000 suflete. La judecătoriele cercuale din Ungaria s'au intentat în 1900 240000 procese, în anul 1905 numărul proceselor s'a urcat la 329000. Judecătoriele cercuale din Ungaria au condamnat în anul 1900 60000 persoane, iar în 1905 100000 persoane. Aceste cifre vorbesc lămurit: emigrarea creşte, mortalitatea e mare, crimele se sporesc.

— **Un epizod din viaţa Ţarevnei.** Parcul Ţarsoje-Seló e mai totul deschis pentru public şi numai o parte mică e rezervată exclusiv pentru familia Ţarului. În zilele trecute un ofiţer din artilerie călărea prin parcul acoperit cu zăpadă şi părăsit de public.

În apropierea parcului, ce e rezervat numai pentru familia Ţarului, a zărit o căruţă deschisă, în care şedeă o femeie simplu îmbrăcată. Lângă birjar nu şedeă nimeni. Tânărul ofiţer, care nu e de mult în Ţarsoje-Seló, încă nu cunoştea obiceiurile dela curte, şi n'a putut să ştie, ce fel de căruţă întrebuinţează curtea Ţarului, şi ce fel de suită are. N'a cunoscut nici pe Ţarul nici pe Ţarevna şi de altfel i-se părea un lucru cu totul imposibil, ca în aceste vremuri critice şi periculoase, Ţarevna să se căruţeze.

Deoarece dama era frumoasă şi tinără, ofiţerul a început să-i facă curte, la început — să înţe-

lege — în mod foarte precaut, aruncându-i din când în când câte o privire dulce.

Ţarevna a observat — o femeie îndată observă lucruri de acestea chiar dacă e şi Ţarevna — se înţelege a fost foarte surprinsă, căci aşa ceva nu s'a întâmplat cu ea în întreaga-i viaţă. Întâmplarea aceasta neobicinuită a stors un suris dela tânăra femeie, care părea foarte îngândurată şi tristă, şi surisul pentru ofiţer a fost o mângâiere. S'a apropiat tot mai tare de căruţă, şi ţinea paşi cu ea, deşi birjarul îi făcuse semnul să se depărteze.

Ţarevna văzând, că ofiţerul o urmăreşte, dede poruncă birjarului să se întoarcă. Birjarul ezeută porunca, dând biciu cailor şi plecă spre castelul Ţarului.

Când căruţa s'a apropiat de castel, garda salută şi se aşază milităreşte. Ofiţerul bănuind, că a făcut pas greşit se întoarce şi dând pînteni calului fugă în galop. Ţarevna a povestit damelor ei de curte, cele întâmplate. Nu s'a supărat, ci din contră s'a amuzat foarte.

Întâmplarea aceasta se lăfise în palat. Şi a ajuns şi la urechea lui Trepov, care se înţelege, a făcut cercetare severă. Cercetarea a fost cu mult mai scurtă, decât s'ar crede. Garda, care a lăsat să intre tânărul ofiţer în parcul Ţarului, s'a scuzat, crezând că ofiţerul e prinţul Andreiu, ce se poate crede, mai ales şi din împrejurarea, că a călărit alături de Ţarevna. Când ofiţerul a auzit, că caută pe eroul epizodului, s'a prezentat şi a mărturisit greşala, căci el a crezut, că a cucerit pe cineva din jurul Ţarevnei: Ţarevna a răs una bună şi a voit să sisteze orice cercetare, dar Trepov s'a ôpus, voind să pedepsească pe cel păcătos, zicând că deşi întreaga afacere e comică cu toate acestea are şi partea ei serioasă, fiind că un străin a putut să ajungă până la paiatul Ţarului. Ia deplina răspundere pentru păzirea membrilor familiei Ţarului, dar în schimb pretinde, ca poruncile lui să fie ezeutate. Dacă garda nu va fi pedepsită, atunci va fi silit să-şi dea abdicerea în urma acestora trei ofiţeri din gardă au fost demisionaţi.

— **Jertfa mizeriei.** În timpul din urmă s'a întâmplat de mai multe ori, ca sub pretextul, că caută locuinţă de închiriat, un tânăr, întră din casă în casă şi unde a putut, a furat pe cineva mâna. În zilele trecute a furat o blană ce preţuia 300 cor. Eri seara a fost prins la gara de nord. La poliţie a mărturisit, că îl cheamă Ioan Bede, e de 20 ani, fără ocupaţiune. A fost deţinut. La el s'au găsit mai multe obiecte furate. Spune, că mizeria l-a îndemnat să fure.

— **Anunţ literar.** Dni profesori Dr. A. Pteancu şi V. Bichigeanu, dela gimnaziul din Nasăud, aduc la cunoştinţă, că văzând lipsite zilnic simţite la propunerea limbii latine în gimnaziile noastre româneşti, au compus o gramatică şi carte de cetire latină pentru cl. I. şi II-a.

Manualele sunt deja aprobate în manuscris. Cărţile sunt puse sub tipar.

— **Ziarul «Polgár» iarăşi la ţântă.** «Eri am înregistrat şi noi, că ziarul «Polgár» a fost confiscat pentru articolul «Trebuie şters jurământul». Procuratura aşa se vede, că l-a pus la ţântă, căci a confiscat şi numărul de Duminecă, pentru articolul «Când zbeară parasitul»... unde de asemeni au fost atacate drepturile, domnitorului.

Bun reclam pentru «Polgár!»

— **Archiducesă vânătoarească.** Archiducesa Augusta de Austria, soţia archiducelui Iosef August, e o vânătoareasă pătimaşă. Ziarele povestesc acum o «lovitură frumoasă» a ei.

Vânând, zilele trecute, într'o regiune sălbatecă a Ungariei, archiducesa se avântă în mod îndrăzneţ pe o creastă de munte, într'o pădure, urmată de 2 servitori. De odată, archiducesa se întâlneşte în faţă cu un enorm urs negru. Cu o deosebită linişte dânsa puse puşca la umăr, ochi şi trase; fiara căzu trăznită.

— **Din secretele cetăţii din Buda.** În apropierea bisericii lui Matia, a fost demolat un edificiu. Din curte lucrătorii au scos o peatră mare şi de desubtul ei a găsit o uşă. Au deschis uşa şi au dat de un coridor lung, a cărui păreţi fac intrare la alte încăpere mari. Aici adecă e un şir lung de catacombe. Aceste catacombe sunt mai adânci decât cele din Roma, unde trăiau odinioară creştinii.

Știința încă n'a putut constata, din ce vremuri sunt aceste catacombe. Să crede, că numai după vremea Turcilor. Catacombele aceste se întind în gime de zece mii metri și primejdiesc multe edificii, chiar și palatul regal.

În edificiul ministeriului de interne nu odată au astupat mari gaure și surpări, cauza până acum nu s'a știut de unde provine, acum însă dându-se de urma acestor catacombe, poartă frică de apropierea unei mari primejdii.

Starea sănătății Regelui Carol. Profesorul Vienez Dr. Ortner a adresat d-lui Dr. Toma Ionescu din București o scrisoare în care îi comunică, că a supus unei cercetări temeinice pe regele Carol la sosirea sa în Viena și a constatat cu plăcere, că starea M. Sale e foarte multumitoare, că dieta, ce o ține regele Carol a avut rezultate satisfăcătoare și că speră cu siguranță, că regele se va întoarce la București deplin sănătos.

Necrolog. Unul dintre cei mai bravi preoți din dieceza noastră, părintele Ambrozie Ungurean din Curtacher, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, eri după prânz. Odihnească în pace!

† Sava Popovici Săvoiu, cesaro și regeșc protopresbiter militar în retragere, decorat cu crucea de aur cea mare pentru merite preoțești și medaile pentru război, cavaler al ordinului Francisc Iosefin, membru fondator al «Asociațiunii» etc., a trecut la cele eterne în 16/29 Martie, împărțit cu sfintele taine, în al 88-lea an al etății și 56 al preoției sale, împliniți cu neîntrecută dragoste de neam și biserică, dintre cari 50 în serviciul armatei și domnitorului. Rămășițele pământești ale neuitatului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică Duminecă la 19 Martie (1 Aprilie) 1906 la 1 oară p. m. în cimitierul greco-oriental din Sadu. — Fie-i amintirea eternă și memoria binecuvântată!

Din secretele resbelului ruso-japonez. Din Petersburg se telegrafiază: Ziarul «Russy» a făcut o descoperire foarte îngrozitoare din resbelul ruso-japonez, ce a făcut mare senzație în întreg orașul Petersburg. Descoperirea vine de la generalul Sedorov, care nu de mult s'a reîntors de pe câmpul de resbel din Mandjuria. După bătălia de la Sandepu, unde Rușii au pierdut 14.000 oameni cu morți și răniți de tot, a fost prea suspectă neputința serviciului sanitar rusesc. Răniții mureau fără nici o îngrijire. 1200 răniți au fost siliți ca mai mult de 24 oare să stea în zăpadă. Eră un frig crâncen, și neputincioșii de răniți se forțau, ca prin mișcare să prindă nițică căldură, dar slabi fiind au obosit, și astfel toți au înghețat. Sabizev, șeful serviciului sanitar, când au auzit despre aceasta, s'a împușcat.

Din epoca păgână. Cu ocaziunea unei săpături făcute în cercul Neumarteh, la Beilau, lângă Breslau, s'au descoperit mai multe morminte din epoca păgână.

În ele s'au găsit numeroase osăminte și unelte de broz.

Specialiștii în marterie afirmă, că mormintele acestea sunt din veacul al VI-lea înainte de nașterea lui Christos.

Inaugurarea tunelului Simplon s'a hotărât definitiv pentru 6 Maiu.

Italia va fi reprezentată la această solemnitate de către regele Victor-Emanuel și regina Elena, precum și de ministrii de externe și lucrări publice.

Gospodăria domnească. Ce fel de gospodărie fac domnii cari conduc treburile orașului nostru, se poate judeca din următoarele fapte.

Pământurile orașenești numite Geliu le ține în arândă de mai multă vreme, Szántai Béla. Astă toamnă a expirat contractul. În loc să se țină însă licitație publică, cei dela oraș au primit pur și simplu ofertul lui Szántai, care se îndatoră a plăti 17 cor. pentru un jugăr pe încă 12 ani. Într'acestea însă economul român Pavel Dobrău a oferit 19 coroane pentru un jugăr. Conziliul comunal a și hotărât apoi ca cele 677 jug. să fie date cu acest preț lui Szántai. A venit însă adunarea orașenească și a schimbat

hotărîrea asta, lăsând lui Szántai pământul cu preț de 17 cor. Dar nici Dobrău nu s'a lăsat, ci în contra acestei hotărîri a făcut apelată la minister.

Mare va fi acum supărarea kossuthistului Szántai asupra ministrului Kristóffy, care a nimicit hotărîrea adunării orașenești și a orânduit ca pământul să fie dat în arândă la licitație publică, celui care va da mai mult.

Kristóffy a mai retezat astfel ghiarele celor cari cred că averea orașului este pentruca printr'ansa să se îmbogățească domnii, pe când poporul de sărăcia mare e silit să emigreze în America ori și dacă stă aici, numai el știe cu câtă greutate își tânjește zilele.

Ce le pasă însă domnilor dela oraș de acest — *popor*, când el e — *valah*?!

Negrii din America. Contrar credinței generale, că Negrii sunt o rasă în peire, statistica ne arată o creștere frumoasă și progres în toate privințele. Astfel în 1750 numărul Negrilor era de 2.200.000 de suflete, în 1900 erau deja 8.339.940. Iară mortalitatea scade mereu. După desființarea sclăviei în 1860, — cu gândul că Negrii vor peri așa mai iute — au făcut progrese uimitoare. În 1860 erau numai 80% de alfabeți; în 1900 deja 58.50%; negrii cu studii universitare sunt 3000. Din populația de peste 10 ani 45% se ocupă cu negustorie și meserii. În 1900 Negrii lucrau 746.717 ferme, cu o întindere de 23.362.798 jugăre.

Valoarea pământului ce posed Negrii e de 230 milioane de dolari. Au 5000 de întreprinderi industriale în valoare de 9 milioane de dolari. Au 3 bănci, 13 institute de credit, 7 spitale, 20 case orfanale, sunt 100 institute de asigurare. Literatura lor națională nu e de desprețuit. Actorul renumit Aldridje, pictorul O. Tamer sunt din neam de negri. («Frankfurter Zeitung», după un studiu de Burkhardt de Bois). P. N.

Săpături la Pompei. Din Roma se vestesc următoarele: În 1903, Pais Ettore, directorul muzeului din Neapol, la care aparține și Pompei și Pestum, probabil numai din capriciu a schimbat vechea datină, de a face săpăturile la Pompei, în prezența publicului vizitator. Această împrejurare, se înțelege, a desvoltat în public, dorul și mai mare de a vizita acest oraș pustiit de Vesuv. Pais a fost delăturat din post și acum urmașul său a dispus, ca săpăturile să se facă în prezența publicului. Săpăturile din urmă au avut un succes admirabil. Au descoperit o atare casă, care e una dintre cele mai frumoase și împodobite cu ornamente fresco, bine păstrate. Proprietarul casei nu știe, cine ar fi fost. Ornamentele admirabile sunt simboale din religia greacă-romană și cea egipteană. Caută acum să afle și crucea, dar însă n'au dat de ea. Cu câteva luni mai înainte s'a încins o mare discuție între archeologi și nici până azi nu s'au putut pronunța cu hotărîre asupra întrebării, că oare descoperirea la Pompei a unor lucruri de mare importanță, pot să stea în legătură cu religia creștină. Lucrul nici nu e ceva imposibil, căci istoria ne dovedește, că Apostolul Pavel a umblat în Neapol, și în vecinătatea lui în Putsoli — Pouzzoli de azi și în 69 suferind moarte de martir, nu încapă îndoială că creștinismul s'a lăsat și în Pompeiul pustiit la 79. De altfel podoabele aflate în cea mai proaspătă casă descoperită, pun în uimire pe archeologi, căci până acum n'au găsit astfel de materie între rămășițele din Pompeiul din lumea antică. Nu se știe, că cele descoperite vor fi duse în muzeul din Neapol sau vor rămânea acolo, unde vor fi păstrate cu mare îngrijire.

Când are omul zile! Următoarele cazuri autentice ne vor convinge pe deplin dreptatea zicătoarei «Când are omul zile»:

1. O tinăra poloneză, d-ra Murel, sui cu mama ei muntele Zermat și alunecă dela o înălțime de 400 metri într'o prăpastie. Primii 80 metri tinăra căzu drept în jos, apoi a căzut rostogolindu-se până jos. D-șoara nu s'a ales decât cu câteva zgârieturi pe piele.

2. Vestitul alpinist englez Edward Whymper care a explorat vărfurile cele mai înalte ale Alpiilor, a alunecat de pe Materhorn și a căzu într'o

prăpastie. Urr altul a murit pe loc, Whymper nu s'a ales decut cu o spaimă grozavă și cu câteva contuziuni.

3. O țărăncă italiană Terezia Falciola a scăpat dela moarte ca prin minune. Ea strângea de obicei surcele din pădure, și pentruca să nu fie nevoită să ducă singură legătura cu surcele, ea legase o funie de un stejar din vârful muntelui. Și căpătăiul celalalt al funei îl legase de un pom din vale; așa că după ce femeia își isprăvea lucrul, atârna legătura de frânghie și legătura alunecă până jos. Într'o zi însă pe când femeia atârna legătura, măneca ei se încurcă în lanțurile frânghiei și biata femeie pierzându-și echilibrul, alunecă jos pe frânghie, împreună cu legătura de surcele. Biata femeie era conștientă, că-și va pierde viața la moment. Dar ea a ajuns jos în vale și nu i-s'a întâmplat nimic.

4. Acum câțiva ani un marinar american, Sutherland a fost însărcinat să stea ca sentinelă pe toișorul de foc din Chicago.

Pe când el făcea rondul de gardă, o piatră de sub picioarele lui se desprinde și bietul soldat, în groaza celor de jos, cade dela o înălțime de 80 metri. În cădere, la o înălțime de 10 metri de asupra străzii, el cade peste firele telegrafice și de acolo cade peste un car de fân; a fost ridicat ca mort, medicii îl readuseră în viață și peste 7 zile Sutherland își făcea înainte serviciul militar.

5. Și mai emoționantă era căderea aeronautului Carol Woolcut. În căderea sa din balon, umbrela de salvare ce o ținea în mână s'a stricat și bietul om căzu cu iuteala fulgerului dela o înălțime de peste o mie de metri. Era crezut mort, mai toate oasele îi erau zdrobite, dar... s'a făcut iar bine.

«O senzație grozavă mă stăpâna», a scris Woolcut mai târziu. Nu vedeam nimic, dar simțeam totul. Singurul lucru ce-mi aminteam, era o spaimă grozavă. Nu mă gândeam decât la faptul, că cad mereu. Înainte de a-mi perde conștiința eram conștient că mor, și când vedeam că mă apropii de pământ, credeam că mă deștept dintr'un vis. Când am căzut pe pământ, nu mai știam de nimic; atât pot zice însă, că durerea căderii nu era așa de puternică ca impresiunea groazei ce o aveam în aer.

În orice caz, omul a avut zile și a scăpat, pe când alții merg drumul drept, se împiedecă de un covor, de o piatră, își sparg capul și mor... dacă n'au zile.

O plăcută surprindere de sfintele Paști este fără îndoială o poliță de asigurare pe viață în favorul soției, a copiilor, a rudeniilor, sau pentru amici, la cari ține tot omul de bine.

Și pentru donațiuni filantropice, la biserică, școli etc. prin o asigurare a vieții se poate ajunge pe calea cea mai ușoară la un capital respectabil. În privința aceasta atragem atențiunea onoraților cetitori, recomandând institutul de asigurare «Transilvania» din Sibiu.

Vin de deal din Ghioroc, calitate escelentă, din anul 1905 (alb, se expedează, le cerere, dela cantitatea de 30 de litri în sus, cu preț de 40 fil. litrul. A se adresă, dnei S. Secula, Arad, str. Teleki 24.

Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. **Lechner și Fleischer,** Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

Beția duce la păcat și mizerie. Atragem atențiunea asupra anunțului „Am fost bețiv” al spîteriei lui Frankl Antal din Seghedin.

Pământ de cumpărat. Ni-se scrie din Feldioara că acolo e de vânzare o moșie de 80 jugăre cadastrale de cl. I și II. Ar fi de dorit ca s'o cumpere vre-un Român ori mai mulți. Doritorii să se adreseze la Mara László în Déva.

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea concertului din 9/22 Februarie a. c. aranjat de reuniunea română de cântări »Hilaria» din Oradea-Mare pentru augmentarea fondului reuniunii și pentru ajutorarea studenților lipsiți au binevoit suprasolvi respective a-și răscumpăra biletele: Il. Sa Dr. Demetriu Radu, episcop 25 cor; Dr. Mihaiu Grosșian, adv. 10 c.; Todor Stanca preot 18 cor; Nicolau Roxin, protopop, Ioan Papp, dir. la căile ferate câte 16 cor; Exel. Sa Ioan Mețianu, metropolit 15 cor; Vasile Mangra, vicar, Dr. George Roxin, adv., Toma Păcal protopop, Andrei Horváth paroch, Nicolae Papp, dir. de finanțe, Nicolau Zigre adv. Dr. Andrei Ille adv., Dr. Coriolan Pap dir. de bancă, Ioan Gherlan notar, Exnl Sa Arthur de Csanady, N. N., Alex. Mocsonyi, Birkis, »Oraviciana» institut de credit și ec., Nestor Oprean adv., Dr. Ardelean Justin, Petru Țigle adv. Dimitrie Popovici, Cermei, Dr. Teodor Burdan, Janza Gyula notar, Gavril Lungu paroch, Grigoriu Daraban, Fecheteu, Mihail Pavel, S. Marșeu câte 10 cor; Georgiu Onciu paroch, Surduc 8 cor; Dimitrie Hașai Toboli 7 cor; G. Darabauth, Vasiliu Pap, Topa sup. N. Ghiche, Orade, Elena Gera, Beiuș, Sofia Dr. Mladin, Sigm. Daraban Fecheteu câte 6 cor; Ioan Math fotograf, C. Rozban farmacist, Orade, Dimitrie Săliștean, Dr. Nicolae Oncu dir. de bancă, Teodor Filip, Lugașul inf., Gerasim Sărb protopop Belinț, Ioan Bibescu, Dr. Aurel Văleau Lugoș, Iosif Nagy paroch, Antoniu Palladi preot Mihaiu Popa, notar, Timár László, Bucca Vajda László, Fischer Jozsef Bucca câte 5 cor; Lucreția Russu, Dr. G. Ciuhandu, N. N. Elena Raicu din Arad, Elena Hosszu Longin, Grigorie Pocrean notar, Julia Dirlea, Crăciun Ghera din Boroșineu, Dr. Constantin Popovici, Dr. Gavril Cozma, Dr. Ioan Ciordaș, Georgina Pap din Beiuș, Iosif Maioreșcu, Vașcău, Pantelie Bugariu Tășad, Aurelia Dr. Corbu, Romul T. Cotioiu din Baia Hațeg, de Criș, George Dudulescu preot, Dimitrin Murășan preot, Dr. G. Popescu adv. Charlota Baci, Dr. V. Onișor adv. Dr. C. Domșa redactor, Ludovica Baci văd. Oros, Șimleu, Pop, Aurel Venter, Dr. Mihaiu Marcuș adv. Dr. Victor Nyilvan, Șomcuta-mare, Dr. Coriolan Steer adv. Lucia, Dr. Sinkai, Vinga, Amalia de Pap, Beiuș, Vasiliu Plăștin preot, Vasiliu Mica, Iplésfalva, Teodor Popa Bucea, Vasiliu Bulzan paroch, Petru Vlaicu, Bulz câte 4 cor; Ștefan Domocoș preot, Ioan Boroș, Jucul inf., Markusz Ferencz Bucea câte 3 cor; Paul Fașie jude, Petru Pântva comerciant, Zaharie Pantea comerciant. Orade Iacob Teușan. Venter, Georgiu Papp archivar, Vășile Muntean protopop, Dr. Nicolau Poyнар adv., Demetriu Bălog, Dr. Isaia Ardelean adv., V. Cristean, B. Ujfalu, Vasile Popa, P. Andrea sub-locot. Gavril Pál, Alex. Filip, din Lugașul inf., Ioan Pantos, Nic. Nilvan, Ioan Serb protopop, Paul Gavrilite inv., Dimitriu Porumb inv., Georgiu Juhász canonic. Aurel Călniceanu Sever Bocu, N. N., Minerva V. Ciontea din Arad, Ioan Bere preot, Ioan Pap Fechetău Spitz Adolf, Bucea, Grigorie Lungu, Panora câte 2 cor; Ioan Popovici inv., Nicolae Proștean adv., Teodor Sunoc preot, Iosif Roman adv., Alex. Popovici, preot. Anna Bulzan, G. Papp I. Clitus, Dr. N. Popovici, Bica Gábor, Adrian Filip, Lugașul inf., Ioan Brandlav, Fiber Vilmos, Weisz Otto, Ioan Boțoc inv. Irina Cărauș, Bucea, Florian Ille cantor, V. Lungu, Ponora, Silberstein Mihály, József și Simion din Fechetău 1 coroană, N. N., F. D. câte 50 fil.; Vasile Blaga, Iosif Friedmann câte 50 fil.

Marinimoșii donatori pentru binevoitorul sprigin iar' prea stimatele colectante și stimații colectanți pentru interesul arătat față de reuniunea noastră și pentru ostenelele avute, primească pe calea aceasta din partea comitetului cele mai sincere mulțămiri.

Dr. Florian Duma
președinte.

Ioan Petra
cassar.

Economie.

Arad, 3 Aprilie 1906.

Apel către obștea românească.

Ca să pun firma românească din Fiume pe temelii cât mai tari, am făcut zilele aceste un prea frumos voiaj prin Ardeal și alte părți locuite de

Români. Pretutindeni am întâmpinat bunăvoință, dragoste și căldură.

Unii abia acum prinzând veste de întâia firmă de acest soi, cu un fel de uimire și neîncredere m'au întrebat de se poate oare întemeia o atare firmă românească chiar în orașul maritim?

Și cu mulțămire sufletească s'au convins că totuși se poate și că mulțime șire de recunoștință conglăsuiesc întru a aprobă, că firma deși tinăra se prezintă în formă desăvârșită, ajustată cu tot ce folos și mândrie poate da Românilor.

Dacă întru a face serviciu bun neamului, firma mea n'a cruțat cheltueli și ostenele, sperez, că în schimb și P. T. public românesc nu va întârzia prin sprigin și mai mare să-mi apreteze nizuința curată. Ajutorându-ne împrumutat firma se va întări pe zi ce merge în interesul bine priceput al ambelor părți, ceea ce face ca să scadă și geniul neamului să se manifesteze și pe acest ram riscal pentru sute și mii din ceice își cearcă norocul.

Mulțămind P. T. publicului românesc pentru spriginul ce până acum mi-l'a întins, apelez la toți Români de bine, ca pe viitor ori și ce articoli de casă, să cerce ca să-i procure dela mine și-i asigur de liferarea cea mai bună și mai grabnică, care pe viitor îi va mulțumi. Indesebi articolii de cafea și tea, rumuri ș. a. s'au adevărit de cei mai buni și gustoși, — deci îi recomand tuturor.

In cea mai bună speranță subscriu

Cu toată stima
Import de cafea și tea (ceaiu)

Romul Pascu,
Fiume.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 2 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:38—16:40
Secară pe Aprilie	13:44—13:46
Orz pe Aprilie	15:38—15:40
Cucuruz pe Mai	13:38—13:40
Grâu de toamnă pe 1906	16:38—16:40

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:40—16:42
Secară pe Aprilie	13:48—13:50
Ovăs pe Aprilie	15:48—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:38—16:40

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:50—15:60
„ 79—100 „	„ „ „ „
Secară: 100 „	12:20—12:30
Orz: 100 „	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20
„ cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 „	13:20—13:30
„ vechiu 100 klgr.	„ „ „ „

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
„ „ „ mic	„ 160—
„ brut „ mare	„ 156—
„ „ „ mic	„ 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

M. P. R. Bogșău. Cartea dlui Crișan din cauză tehnică încă n'a apărut. Vom publica la timpul său.

Abonent nr. 1048. Foaiă noastră apare de 5 ori pe săptămână, Vineri nu apare.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Când trebuie să dăm unui copil

leacuri, și copilul le ia cu plăcere, se poate aștepta cu siguranță că efectul se va vedea mai curând și mai apriat, decât când copilul se opune a lua leacuri. Aceasta se întâmplă cu deosebire la Emulsiunea lui Scott, care este un preparat gustos și ușor de mistuit și constă din cea mai bună untură de pește medicinală amestecată Hypophosphiti de var și natron.

Emulsiunea lui Scotts este cu deosebire la boale de copii foarte folositoare, face copilul vi-guros și robust, și ajută ca copiii să se desvoalte normal. Pescarul cu batogul cel mare este sam-nul de garanție al procedurii veritabile a lui Scott.

Se poate căpăta în ori ce apotecă.

Cu provocare la această zi, pe lângă trimiterea a unor timbre de 75 fileri, trimit fără altă cheltuielă 1 sticlă de probă.

Apoteca orășanească a lui Emil Budai
Budapesta, IV., strada Vác nr. 34—50.

Prețul unei sticle originale e de 2.50 cor.

Teodorovits Milán

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ
Timișoara-Fabric

Prăvălia:
Strada Principală
Nr. 16.

Atelierul:
Strada Körte în
casa proprie.

Lumini de ceară 1 kg. 1 cor. 60 filer
Aluate . . . 140 bucăți — 2 coroa.

La administrația »Tribunei« să află de vânzare următoarele cărți:

»La Roma« de Russu Șirianu Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
»Povestiri și schițe« de S. Secula 1.—	„ 5 „ „
»Nuvele« de Emil Zola Cor. 0.40	„ 5 „ „
»Școlarul declamator«	„ 0.50 „ „
»Stropi de roaună«	„ 1.— „ 10 „ „
»Aur« Const. Hodoș	„ 1.50 „ 10 „ „
»Telegrama« farză în 3 acte	„ 0.80 „ 3 „ „
»Amicul Poporului« T. Vuiculescu	„ 1.— „ 10 „ „

Tipărituri ieftine și cu gust lucrate și având în vedere calitățile a- lese de hărtie cese cere, comandați spre

»» multumire la »»

Tribuna.

»» Tipografia d-lui G. Nichin, »»
Arad, Deák Ferencz-u. 20.

Facă suferi de reumă și răceală, nu căuta alt medicament decât de **spirt de reumă** de **Dr. Flesch** care vindecă reuma, răceala, durerea de mâni, picioare, ste și șele, stăbirea mânilor și picioarelor, durerile is- din bătaii, sforțări, selintiri și umflăturile, mai în abă de cât ori-ce alt medicament. Infuînța se poate ve- în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se ate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui **Dr. Flesch Emil** apotecar „Magyar Korona” **GYÖR** — Baross-ut Nr. 24. adapesta, magazinul prim în apotecile lui Török Iosif Budapesta VI. Király-u. 12. și Andrássy-ut 26.

sticlă de 1 1/2 delitre 2cor. 8La o folosire mai îndelun- ată, pentru o sticlă „familiar” prețul 5 cor., din care 2 în 3 la dispoziție le trimitem pe lingă ramburs postal.

HUGYECZ ROZA

Croitorie de haine englezești și franțuzești pentru femei

ARAD, Kapolna-u. 4.

Primește spre efeptuire ori-ce lucru din bransa aceasta, în ori care formă, precum și haine pen- tru copii pe lingă execuție fină și prețurile cele mai avantagioase.

Cere sprijin binevoitor : **HUGYECZ ROZA**

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nro. 12.

Locuța mea de la 1 Martie : strada Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efeptuire orice lucru ce se ține de un zugrav, precum :

decorarea interiorului de bisorici, sale, cas- tele, etc. și zugrăviri de teatru și tablouri.

Efectueș lucruri din provincie.

Fac la dorință planuri de lucrări în cinste.

Vinzare

de **VIN** in mare și mic, producțiune * proprie * din podgoria Șriei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Schiller (roșu)	56 „
Vin roșu vechiu	cor. 1.—
Rachiu de drojdi, fabricat pro- priu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quiriní Sándor** Arad, Aulich Lajos-u. 7/e.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căș- tige în prăvălia lui

Czernóczky Mihály

căltunar pentru bărbați și femei Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béni- tér, nr. 2.

Am fost bețiv

până-ce nu am folosit **medicina antialcoolică a lui FRANKL.**

Fomeea mea mi-a pus-o în băutură, și cum acest medicament nu are nici miros și nici gust, — fără stirea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-e scîrbă de ori-ce băutură spirtuoasă. Reco- mand ori și cui acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readus fericitatea în mi și mi de familii. Nu e stricăcios sănătății! Un flacon întreg e 5 corodane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spiterie SZEGED, Felső-város 20.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitură de salon, salon băr- batesc, cele trebuincioase pentru un pranzător moderat, dela pre- țul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 7. — Magazin de jaluzii cu automat. —

Am onoare a aduce la cunoștința marelui public și prea stimaților mei oaspeți, că

hotelul și beraria

„**Spieluhr**”

din Timișoara, care se bucură de un bun renume, o conduc pre mai departe eu singur.

Mă voi nisui se căștig buna voința marelui public, și a întări tot mai tare renumele hotelului meu prin un serviciu prompt, prin o cuină bună și beuturi esce- lente. Cerând binevoitorul sprigin,

sunt cu stimă :

Müller Károly la „Spieluhr” Timișoara.

Am onoare a încunoștința pe onor. public, că

în curtea fabricii de spirt „Mittelmann” din Béla-tér 1. am deschis un magazin pentru

lemn de foc

unde se pot căpăta:

blăni de fag de I-a clasă || blăni de fag de II-a clasă
stejar I-a || stejar II-a
de asemenea și grinzi. = Se poate lifera și cu vagoanele.

Braun Ede.

Ultoi de vii soiu curat

ultoi cu rădăcină din cele mai bune soiuri pentru vin și delicatose recomandă spre cumpărare

Domeniul Hámory

pe lângă bani gata. Preții și învățătorii pri- mesc cu preț scăzut de 5%.

Detailii se pot afla în Arad, strada Deák Ferencz nr. 3.

Telefon 229.

Nouă compactorie de lux!

Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public că, am deschis în Arad (palatul Minorităților) o admirabilă

compactorie de lux și cărți comerciale

unde se pregătesc tot felul de legături fine și durabile, paspartouri, carnete familiare, colecții de chipuri, cassette, etc. în piele, pliu sau mătasă, în ori-ce formă și pe lângă prețuri convenabile.

În lucrurile tehnice mă pricep foarte bine, și mă angajez să pregătesc schișarea de planuri punctual și în mod practic.

Cu deosebită stimă: **Mayerhoffer Adolf**, Compactor, în Arad (Palatul Minorităților).

Se primesc îndată o față și un băiat la învățătură.

E și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclamă:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă pentru haine** mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, regele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină pentru două persoane, pân'acum **4 fl.**, acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns pentru întreaga comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofa se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Hotel „Leul de aur“ Timișoara — Josefstadt.

Imi iau voe a aduce la cunoștința onor. public și a mușterilor, că am preluat

Hotelul la „Leul de aur“

și îl voi conduce de azi înainte în propria regie. Imi voi da siguranța ca prin bucată și pivniță excelentă precum și prin serviciu prompt, să mulțumesc mușterii mei și să măresc bunul renume din trecut al hotelului. — Rugând pentru binevoitorul sprijin, sunt

cu distincție stimă: **Theofil Gross**, hotelier.

Amun!

— Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad. — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1. o fabrică de **mașini agronomice**

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

— Disponind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austrougaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public o o o
cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

— În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmatoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, clururi, pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și marl, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinării sus numite.

— Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

— Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit o o o o o o și prompt. o o o o o o

Kern și Petrovics

comersant de mărfuri coloniale, vin, șampanie, rum, ape minerale și cărnuri de vînat

Oradea-mare, Strada principală

(vis-à-vis de firma Huzella M.)

„La crucea de aur“.

Cel mai ieftin isvor de aprovizionare.

Săminte economice de grădină, straturi și flori

pe cari le punem cu calitatea cea mai bună și proaspete, sub răspundere, la dispoziția on. public, mai departe

felurite articole de post, ș. a. felurite soiuri de pești din țeară și străinătate, afumați ori în ulei, felurite brânzături, zilnic tea și unt proaspăt și ulei ținut în

ghiață, de săminte de cinopă,

recomandăm bogatul nostru asortiment atențiunei on. public.

Kern și Petrovics

comersanți de coloniale

Oradea-mare, Strada principală.